

A II. Váci Nemzetközi Gregorián Fesztiválról – 2002. július 4 – 7.

A négy évvel korábban, ugyancsak Vácott rendezett gregorián Fesztivál emléke munkálkodott bennem, midőn Grazban élő egyházzene-szaktanár unokabátyámat és feleségét, valamint papi hivatásra készülők fiukat meghívtam a jó időben meghirdetett váci gregorián fesztiválra. Jöttek is nagy örömmel. Minden eseményen részt vettünk, s még arra is maradt időnk, hogy a patinás kisváros szépen ápolat középületeit megcsodáljuk, majd esténként a Duna parton sétáljunk.

Az Ausztriából, Belgiumból Dél-Koreából, Hollandiából, Magyar- és Németországból, Norvégiából és Olaszországból érkező énekes csoportok valamennyien önállóan is énekeltek az impozáns Bazilikában és az attól sétányra lévő Ferences, valamint a Felsővárosi és Piarista templomban. Nem versengtek, s a hallgatóság sem méricskélte, ugyan ki énekel szebben, jobban. Valamennyi éneklő csoport tisztán, szép hangon, a gondos felkészülés eredményeként a szent szöveg jól érthető tolmácsolásával énekelte. Tapsra, ünneplésre senki sem számított.

A szent szöveg éneklésében elmerülésnek e bensőségessége Aurelius Augustinus (Szent Ágoston) gondolatait juttaták eszembe. Vallomások c. könyve 13. fejezetében a hallás élvezetéről Szent Ágoston így ír: „azt tapasztalom, hogy több melegséggel és jámbor kegyességgel hajlítják lelküket az áhítat szent tüzéhez ezek az igék, ha így énekszárnyon zengenek, mint ha ének nélkül”.

De hiszen az áhítat e tüzének átadója a mi korosztályunk is lehetett volna! Ám az ötvenes évek sötét korszakában – zeneakadémiai tanulmányaim idején – az Isten nevének kiejtése is „klerikálisnak” minősült, s vallásos művek hiteles szövegű előadása lehetetlen volt. Harmat Artúr tanár úr épp úgy nem taníthatta a tanári pályára készülők zeneakadémistákat, mint ahogyan a Mátyás templom karnagya, Bárdos Lajos, s a katolikus paptanár, Rajeczky Benjámín sem. Kodály tanár úr jóvoltából – a kommunizmus legsötétebb idején – jó néhányunknak módunk nyílt Palestrina miséinek megismerése. Ifjú zeneakadémisták kis csapata hétről hétre, szombat délutánonként, a Tanár úr Köröndön lévő lakásán jött össze, s a Tanár úr javaslatát követve Palestrina miséit énekeltek lapról. Megértettük, hogy ez az ősgyökér, a zenei szerkesztés tökéletes példája, szent zene, amelynek megismerését nem nélkülözhetjük. Miközben mi együtt énekelünk, Tanár úr Nádasi Alfonz atyával, jó barátjával az Új Szövetségből ógörög szövegeket olvasott. Alfonz atya a gregorián ének kiváló tudója volt. A későbbi években több gregorián tanfolyamán vettem részt. Kár, hogy ez a nagyszerű szerzetes- tanár a kommunizmus idején nem adhatta át tudását az azt igénylők számára.

Szüksége, hogy felidézzük a hittől, hazafiságtól, az érdek nélküli, tiszta lelkülettől tiltás 40 esztendejét, hogy megbecsüljük, immár akkor és ott énekelhetjük imádságos lélekkel a nemes és jó zenét, amikor lehetőség adatik rá.

Köszönet és elismerés a fesztivál valamennyi énekes együttesének, akik méltó gondossággal készültek a szent szolgálatra, s ily módon gazdagodtak ők maguk is, és mindazok, akik őket hallgatták.

Mindnyájan, akik a gregorián ének négy napon át áradó szentségében részesültünk, átértékeltük az énekelte imádság szívezen melengető szépségét, lelkünk sebeit gyógyító erejét, s Isten közelségét kereső lelkünk nyugalomra talált.

dr. Szabó Helga